

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr. 1
la Hotărârea Consiliului INJ
nr. 19/2 din 16 octombrie 2025*

CURRICULUM

la disciplina

„SCRIEREA ȘI ARGUMENTAREA JURIDICĂ A ACTELOR PROCEDURALE”
(candidați la funcții de procuror)

AUTOR:

Eduard PANEA,
Procuror-detașat,
Membru al Consiliului
Superior al Procurorilor, formator INJ

Anatolie GÎRBU
Adjunct-interimar al
Procurorului-șef al
Procuraturii Ungheni

AVIZAT
Șefa Direcției instruire și cercetare,
Ecaterina POPA

CHIȘINĂU, 2025

I. PRELIMINARII

Exercitarea atribuțiilor procurorului în procesul penal sunt riguros reglementate de normele procedurii penale, de la momentul înregistrării sesizării privind săvârșirea unei infracțiuni, până la sesizarea instanței cu rechizitoriu și susținerea acuzării în fața judecătorului. În această dinamică, procurorul are atât atribuții de punere în mișcare a acțiunii penale, cât și de administrare și apreciere a probatoriului, având obligația de a garanta respectarea drepturilor fundamentale și a principiului procesului echitabil.

Îndeplinirea acestui rol presupune respectarea strictă a cadrului normativ, astfel încât activitatea procesuală să nu fie afectată de practici neconforme sau de interpretări divergente ale legii.

Este important ca respectarea cadrului legal să fie realizată de toți subiecții procesului penal, astfel ca activitatea procesuală să nu exprime practici defectuoase, întrucât reușitele unui proces penal la îndeplinirea justiției se demonstrează prin calitatea actelor procesuale care pun în valoare mijloacele de probă dobândite, care pot asigura un proces echitabil și contradictorial.

Redactarea actelor procedurale în activitatea de urmărire penală și în cea judiciară nu reprezintă un simplu exercițiu formal, ci fundamentul prin care se valorifică mijloacele de probă și se asigură legalitatea procesului.

În activitatea practică a procurorului, interpretarea unitară a normelor procesual-penale este esențială. Orice diferențe de aplicare pot duce la erori, nulități sau încălcări ale drepturilor fundamentale. De aceea, un proces derulat strict în limitele legii este singura garanție a echității și legalității.

Rolul procurorului devine decisiv începând cu etapa de urmărire penală, întrucât are atribuții directe de apreciere a temeiurilor de declararea nulității actelor procesuale viciate și neadmiterea probelor acumulate cu încălcări esențiale, continuat prin aceleași aprecieri raționale în cercetările judecătorești.

Un act procedural legal, pe lângă toate elementele obligatorii prevăzute de lege, trebuie să reflecte raționamente juridice clare și coerente cu justificarea situațiilor practice, să se bazează pe analiza pertinentă a probelor și a situațiilor de fapt, să respecte jurisprudența națională și standardele Curții Europene a Drepturilor Omului, or argumentarea juridică în spețe face diferența de calitate a metodelor aplicate și nivelul de respectare a drepturilor participanților.

Înșușirea cunoștințelor teoretice trebuie completată prin exerciții practice și prin analiza precedentelor judiciare. Astfel, viitorii procurori își formează deprinderi utile pentru activitatea profesională, învață să evite situațiile de excludere a probelor din cauza unor vicii procedurale și pot fundamenta soluțiile pe baza unei evaluări corecte a probatoriului, orientată spre aflarea adevărului.

Obiectivele de bază ale disciplinei „Scrierea și argumentarea juridică a actelor procedurale” sunt formarea abilităților de redactare și argumentare a actelor procedurale conform cerințelor Codului de procedură penală, iar conformitatea și admisibilitatea să nu fie pusă sub îndoială.

Curriculumul cuprinde unități tematice care prevăd dezvoltarea gândirii juridice critice și a capacității de fundamentare logică a soluțiilor, evaluarea și motivarea admisibilității probelor, identificarea și corectarea erorilor procesuale, iar desfășurarea orelor de curs și a celor practice se va baza pe lucrul cu texte concrete și va urmări rezolvarea unor sarcini ce țin de aplicarea legislației procesual penale și a practicii uniforme a Curții Europene a Drepturilor Omului și, respectiv, identificarea erorilor și carențelor procesuale și mecanismele de înlăturare a acestora.

II. FORMARE

Prin studiul disciplinei, audientul va obține următoarele competențe:

- capacitatea de a identifica și interpreta corect cadrul legal care reglementează principiile fundamentale aplicabile redactării actelor procedurale;
- aplicarea tehnicilor de redactare și argumentare juridică pe categorii de acte procedurale.
- dezvoltarea abilităților practice și gândirii juridice critice la elaborarea categorii de acte procedural;
- argumentarea juridică a soluțiilor procesuale.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei, audientul va fi capabil să:

- aplice în mod adecvat legislația procesual-penală relevantă în procesul de redactare a actelor procedurale;
- recunoască corect elementele de structură și conținut ale diferitelor categorii de acte procedurale;
- redacteze acte procedurale calitative, respectând cerințele de formă, argumentarea juridică și termenele procedurale;
- detecteze și corecteze erorile și omisiunile apărute în actele procedurale utilizate în practică;
- explice și anticipeze consecințele juridice ale nerespectării cadrului legal în procesul de întocmire a actelor procedurale.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formatori	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Scrierea și argumentarea juridică a actelor procedurale	Panea Eduard, Gîrbu Anatolie	I	40	12	28	Evaluare continuă a activității/ Examen final

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	Tematica	Ore curs	Ore practice
1.	Principii preeminente la elaborarea actelor procedurale specifice procesului penal.	3	3
2.	Aspecte teoretico-practice privind argumentarea actelor procedurale.	3	5
3.	Actele procedurale întocmite la etapa urmăririi penale.	3	14
4.	Actele procedurale întocmite de procuror la etapa judecării cauzei penale.	3	6
TOTAL		12	28

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/Resurse logistice	Sugestii pentru lucrul individual
<i>Tema 1. Principii preeminente la elaborarea actelor procedurale specifice procesului penal.</i>		
<i>Ore curs</i> 1. Noțiunea de act procedural și caracteristicile acestuia. 2. Tipurile actelor procedurale, importanța și destinația acestora.	Prelegere interactivă (cu suport vizual); Brainstorming Proiector/laptop Flipchart	

	Acces la internet Panou didactic	
Tema 2. Aspecte teoretico-practice privind argumentarea actelor procedurale.		
<i>Ore de curs</i> 1. Structura procesului argumentativ în actele procedurale. 2. Specificul argumentării și importanța la elaborarea actelor procedurale. 3. Repercusiunile procesuale în cazul unui act procedural lipsit de argumentare juridică. <i>Ore practice</i> 1. Întocmirea proiectelor de acte procedurale. 2. Identificarea carențelor procesuale admise la întocmirea actelor procedurale. 3. Exemple practice privind efectele negative ale unei argumentări neadecvate sau insuficiente.	Curs – prelegere Proiector/laptop Prelegere interactivă (cu suport vizual); Brainstorming Seminar Studiu de acte procedurale pe cazuri concrete. Lucru în grup cu repartizarea rolurilor pentru întocmirea unor tipuri de acte procedurale. Tablă flipchart Panou didactic	<i>Ore practice</i> Elaborarea proiectelor de acte procedurale.
Tema 3. Actele procedurale întocmite la etapa urmăririi penale.		
<i>Ore de curs</i> 1. Clasificarea actelor procedurale întocmite de procuror la etapa prejudiciară. 2. Structura actului procedural și argumentarea acestuia în dependență de categorie. 3. Modificări în actele procedurale. 4. Corectarea erorilor materiale și înlăturarea unor omisiuni vădite. 5. Încălcări care pot atrage nulitatea actelor procedurale. <i>Ore practice</i> 1. Studiarea actelor procedurale (depersonalizate) preluate din practica judiciară, identificarea erorilor admise la întocmirea acestora și înlăturarea acestora. 2. Întocmirea actelor procedurale în baza unor spețe prezentate audienților. 3. Analiza actelor procedurale întocmite de audienți.	Curs – prelegere Proiector/laptop Prelegere interactivă (cu suport vizual); Brainstorming Seminar Studiu de caz Lucru în grup cu repartizarea rolurilor pentru interpretarea unor elemente de structură și de conținut Tablă flipchart Panou didactic	<i>Ore practice</i> Analiza actelor procedurale întocmite, identificarea carențelor procesuale și remedierea lor. Întocmirea actelor procedurale de către audienți.
Tema 4. Acte procedurale întocmite de procuror la etapa judecării cauzei penale.		
<i>Ore de curs</i> 1. Clasificarea actelor procedurale întocmite de procuror la etapa judiciară. 2. Structura actului procedural și argumentarea acestuia în dependență de categorie. 3. Modificări în actele procedurale. <i>Ore practice</i>	Seminar Lucru în grup Lucru pe texte Analiza actelor procedurale Redactarea unor acte din practica judiciară	<i>Ore practice</i> Analiza actelor procedurale întocmite, identificarea carențelor procesuale și remedierea lor.

1. Studierea actelor procedurale (depersonalizate) preluate din practica judiciară, identificarea erorilor admise la întocmirea acestora și înlăturarea acestora.	Panou didactic	Întocmirea actelor procedurale de către audienți.
2. Întocmirea actelor procedurale în baza unor spețe prezentate audienților.		
3. Analiza actelor procedurale întocmite de audienți.		

VII. EVALUAREA

Evaluarea continuă se va materializa prin:

- participarea și implicarea activă a audienților în cadrul activităților teoretice și aplicative;
- analiza și soluționarea unor studii de caz, precum și îndeplinirea sarcinilor individuale;
- redactarea și fundamentarea actelor procedurale corespunzătoare măsurilor și actelor decizionale, potrivit cerințelor metodologice.

Evaluarea finală se va realiza printr-un examen care constă dintr-un test grilă, soluționarea spețelor de caz și întocmirea proiectelor de acte procedurale.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte legislative specifice domeniului de specialitate:

- Constituția Republicii Moldova.
- Codul de procedură penală al Republicii Moldova din 14.03.2003.
- Codul penal al Republicii Moldova din 18.04.2002.
- Legea cu privire la actele normative, nr 100 din 22.12.2017.
- Legea cu privire la Procuratură, nr. 3 din 25.02.2016.
- Legea privind statutul ofițerului de urmărire penală, nr.333 din 10.11.2006.

Literatura de specialitate:

- Mihaela Gherghe, Raluca Papadima. Manual de Legal Writing – *Tehnici generale de redactare a documentelor juridice* - Hamangiu, București, 2025.
- Constantin Duvac - *Redactarea actelor de urmărire penală. Teorie și practică judiciară* - Universul Juridic, București, 2014.
- Aurel Ciopraga - *Tehnica și stilul actului juridic* - Știința, Chișinău, 2003.
- Chaim Perelman, Lucie Olbrechts-Tyteca - *Tratat de argumentare. Noua retorică* - Traducere: Univers, București, 1998.
- Elena Roșca - *Argumentarea juridică în actele procurorului. Exigențe de redactare* - Revista Institutului Național al Justiției, 2023.